

sygn. akt VII Pa 116/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka (spr.)

Sędziowie: SO Dorota Michalska

SO Monika Roslan - Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Mariusz Żelazek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2018 r. w Warszawie

sprawy z powództwa A. S. (1)

przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

o ryczałty za noclegi

na skutek apelacji wniesionej przez powoda A. S. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 5 kwietnia 2018 r., sygn. VI P 642/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda A. S. (1) na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 1350,00 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

SSO Dorota Michalska SSO Zbigniew Szczuka (spr.) SSO Monika Roslan-Karasińska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2018 r. w punkcie 1 oddalił powództwo oraz w punkcie 2 zasądził od powoda A. S. (1) na rzecz pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 1800,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (k. 818 a. s.).

Sąd I instancji ustalił, że powód A. S. (1) w dniu 1 marca 2011 r. zawarł z pozwaną (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę o pracę na okres próbny do dnia 31 maja 2011 r. na stanowisku kierowcy na trasach międzynarodowych w pełnym wymiarze czasu pracy. Następnie w dniu 31 maja 2011 r. powód zawarł z pozwaną umowę o pracę na okres od dnia 1 czerwca 2011 r. do dnia 31 maja 2013 r. Wynagrodzenie powoda obejmowało wynagrodzenie zasadnicze wynikające z odpowiedniej stawki zaszeregowania pracownika w uchwale Zarządu z dnia 12 marca 2010 r. w sprawie zmian do Regulaminu Wynagradzania spółki w kwocie 1400,00 złotych brutto oraz dodatków do wynagrodzenia zasadniczego przewidzianych w Regulaminie Wynagradzania spółki tj. ryczałt za dyżury oraz pracę w nocy i godzinach nadliczbowych w kwocie 600,00 złotych brutto. Pracownik uprawniony był do otrzymywania

świadczeń pieniężnych z tytułu zagranicznej podróży służbowej określonych w Regulaminie Wynagradzania spółki. W okresie zatrudnienia obowiązywała powoda dobowo norma czasu pracy ośmiu godzin na dobę i tygodniowa norma czasu pracy przeciętnie 40 godzin w pięciodniowym tygodniu pracy. Porozumieniem zmieniającym umowę o pracę z dnia 31 maja 2011 r. strony procesu ustaliły, że od daty wejścia w życie porozumienia w dniu 1 stycznia 2012 r. łączne wynagrodzenie powoda nie ulega zmianie i wynosi 2000,00 złotych brutto, zaś podstawowe wynagrodzenie wzrasta do kwoty 1500,00 złotych, a obniżeniu ulega wysokość ryczałtu za dyżury oraz pracę w godzinach nadliczbowych i nocnych do kwoty 500,00 złotych. Ostatecznie aneksem z dnia 1 marca 2012 r. uległo zmianie wynagrodzenie powoda do kwoty 1550,00 złotych brutto oraz ryczałty za dyżury i pracę w godzinach nadliczbowych i nocnych do kwoty 650,00 złotych brutto. Rozdział VII regulaminu pracy określał pojęcie i zasady odbywania podróży służbowych pracowników zatrudnionych na stanowisku kierowcy. U pozwanego występował też regulamin wynagradzania pracowników. Powód został zapoznany z treścią wewnętrznych aktów prawnych obowiązujących u pozwanego pracodawcy, w tym z regulaminem pracy i regulaminem wynagradzania. Powód przez cały okres zatrudnienia otrzymywał świadczenie w postaci diet za odbyte podróże służbowe według stawek oraz na zasadach określonych w regulaminie pracy i regulaminie wynagradzania obowiązującym u pozwanego. W okresie zatrudnienia powód nie kwestionował wysokości rozliczeń i nie ponosił dodatkowych kosztów związanych z kosztami wynajmu hotelu, motelu lub innych. W trakcie zatrudnienia w spółce powód wykonywał przewozy maksymalnie trzyletnim samochodem marki (...). Podczas przebywania w trasie powód odbywał noclegi w kabinie pojazdu wyposażonego w miejsce do spania. Zgoda na odbywanie noclegów w takiej formie została przez powoda wyrażona poprzez zaakceptowanie przez niego treści Regulaminu Pracy, a także poprzez brak sprzeciwu co do odbywania noclegów w kabinie pojazdu w całym okresie zatrudnienia w spółce. Pojazd, którym poruszał się powód, wyposażony był w część sypialną w postaci dwóch leżanek stanowiącą wydzieloną od szoferki część kabiny. Dodatkowo kabina pojazdu wyposażona była w klimatyzację i ogrzewanie postojowe, stolik oraz rozbudowany system schowków, lodówkę i zasłony. Ponadto powód nie ponosił żadnych kosztów związanych z noclegami. Koszty związane z wjazdem na parking opłacane były z zaliczki od pracodawcy w kwocie 1000,00 złotych wypłacanych na konto powoda, z których był rozliczany po powrocie z wyjazdu. Powód z własnych środków ponosił jedynie koszty związane z korzystaniem z toalet i sanitariatów. Parkingi, na których powód miał wykonywać postoje, musiały być strzeżone i oświetlone przy stacjach paliwowych i innych. Powód jeździł do Niemiec, Holandii, Belgii czy Wielkiej Brytanii. Umowa o pracę została rozwiązana z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia przez pracodawcę ze skutkiem na dzień 7 lipca 2012 r.

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów, których autentyczność nie budziła wątpliwości, a nadto nie była kwestionowana przez żadną ze stron oraz w oparciu o zeznania świadków T. Z., A. S. (2), P. F., M. K., J. P. oraz A. P.. Sąd I instancji dał wiarę zeznaniom wymienionych świadków, gdyż były one spójne, logiczne i konsekwentne a ponadto nie budziły wątpliwości i wzajemnie się uzupełniały. Zeznania powoda A. S. (1) Sąd Rejonowy ocenił jako częściowo wiarygodne w zakresie jego twierdzeń dotyczących marki samochodu, faktu, że w nim spał, zasad rozliczania diet i zaliczek. Powód przyznał, że nocował w kabinie samochodu, którym wykonywał przewóz międzynarodowy oraz, że nie korzystał z innych form noclegu. Sąd I instancji nie dał wiary powodowi w zakresie, w jakim twierdził, że nie znał treści regulaminów oraz, że nie został zapoznany z zasadami rozliczania podróży służbowych, gdyż powód poświadczył podpisem, że zapoznał się z regulaminami pracy i wynagradzania obowiązującymi u pozwanego. Świadczy o tym również fakt, że wskazał szczegółowo sposób rozliczania się z podróży służbowych określony w regulaminie. Powód nie przedstawił żadnego dokumentu, z którego wynikałyby zarówno liczba noclegów oraz wysokość określonych przez niego kosztów. Z kolei dokumenty przedstawione przez pozwanego w postaci zestawienia kosztów podróży służbowej zagranicznej i krajowej oraz świadczeń placowych zostały podpisane przez członka zarządu. Powód nie zakwestionował ich prawdziwości. Zeznania członka zarządu pozwanego P. M. Sąd Rejonowy ocenił jako wiarygodne w całości, ponieważ były one spójne i logiczne a ponadto znalazły potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym

w postaci dokumentów, a także w zeznaniach świadków, które zostały uznane za wiarygodne. Sąd I instancji oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego, gdyż w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, który nie pozwalał na uwzględnienie roszczenia powoda co do zasady, przeprowadzenie tego dowodu zmierzałoby wyłącznie do przewlekania postępowania w sprawie.

Sąd I instancji zważył, że powództwo o ryczałty za podróże służbowe nie jest uzasadnione i nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Rejonowy przeprowadzając ocenę zasadności roszczenia powoda przyjął, że wszystkie objęte okresem spornym jego wyjazdy miały charakter podróży zagranicznych. Powód nie otrzymywał ryczałtu za noclegi od pozwanej spółki, co również było niesporne. Podstawę roszczenia powoda z tytułu ryczałtów za podróże służbowe stanowił art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców, zgodnie z którym kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego ustalone na zasadach określonych w przepisach art. 77⁽⁵⁾ § 3-5 k.p., rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowych i rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Definicje podróży służbowej zawierał również regulamin pracy obowiązujący u pozwanego w okresie zatrudnienia powoda, z którym został zapoznany. Trybunał Konstytucyjny wskazał, że analiza treści przepisów Kodeksu pracy jednoznacznie wskazuje, że kwestie dotyczące należności z tytułu podróży służbowej uregulowano w zasadzie dwutorowo. W stosunku do pracowników państwowej i samorządowej sfery budżetowej określenie trybu ustalania warunków oraz wysokości diet ustawa przekazuje do szczegółowej regulacji ministrowi właściwemu do spraw pracy w drodze rozporządzenia. W odniesieniu zaś do pracowników spoza tego kręgu ustawodawca pozostawił tę kwestię stronom stosunku pracy, a więc pracodawcom i pracownikom, obligując ich do określenia warunków wypłacania należności z tego tytułu w układach zbiorowych pracy lub w regulaminie wynagradzania, bądź wprost w umowie o pracę.

W związku z powyższym system stworzony przez art. 77⁽⁵⁾ k.p. przewiduje dla sfery pozabudżetowej negocjacyjny system określenia poziomu należności z tytułu podróży służbowych. Zawiera on regulacje zawarte w układach zbiorowych pracy, regulaminach, czy umowach o pracę. Dotychczasowe rozważania pozwalają przyjąć, że pracodawca spoza sfery budżetowej ma swobodę w określaniu warunków wypłacania należności z tytułu podróży służbowych dostosowując wewnętrzne przepisy prawa pracy do specyfiki swojej działalności. Swoboda ta jest ograniczona dwoma zastrzeżeniami, tj. należności przysługujące pracownikowi z tytułu podróży służbowej powinny pokrywać koszty poniesione przez pracownika w związku z tą podróżą a przepisy wewnętrzne nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika sfery budżetowej. Kierowca wykorzystuje prawo do dziennego odpoczynku w pojeździe, jeżeli dokona on takiego wyboru pod warunkiem, że posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i znajduje się na postoju. Przepisy unijne nie dotyczą natomiast uprawnień w zakresie przysługiwania kierowcy od pracodawcy należności na pokrycie kosztów wyjazdów poza bazę w celu wykonywania pracy oraz nie mogą służyć ocenie przesłanek takich uprawnień, w szczególności przysługiwania ryczałtu za nocleg. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie K 11/15 uznał, że odesłanie zawarte w art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców ma charakter kaskadowy. Przepis ten odsyła do art. 77⁽⁵⁾ § 5 k.p., który z kolei zawiera odesłanie do przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁽⁵⁾ § 2 k.p. Takie odesłanie jest niedopuszczalne w świetle obowiązujących zasad techniki prawodawczej. Zgodnie z § 157 Zasad Techniki Prawodawczej, nie odsyła się do przepisów, które już zawierają odesłanie, gdyż nie służy to podstawowemu celowi przepisów odsyłających, jakim jest potrzeba osiągnięcia skrótowości tekstu lub zapewnienia spójności regulowanych instytucji prawnych. Zastosowana przez ustawodawcę konstrukcja odesłania zawarta w art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców

w związku z art. 77⁽⁵⁾ § 2, § 3 i § 5 k.p. oraz § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia MPiPS z 2013 r. nie tylko nie zapewnia spójności całej regulacji prawnej, ale wręcz przeciwnie prowadząc do poważnych wątpliwości interpretacyjnych, czego wyrazem była radykalnie rozbieżna wykładnia przyjęta w wyrokach Sądu Najwyższego. Trybunał Konstytucyjny uznał za wadliwą konstrukcję odesłania zawartą w zakwestionowanym unormowaniu nie tylko

z uwagi na jej kaskadowy charakter, ale także z uwagi na uregulowanie określonego rodzaju stosunków prawnych poprzez odesłanie do nieadekwatnej dla tych stosunków materii uregulowanej w ogólnych zasadach przyjętych w art. 77⁽⁵⁾ § 3-5 k.p., co również jest sprzeczne z właściwą techniką stosowania przepisów odsyłających. Trybunał Konstytucyjny uznał, że poziom wątpliwości interpretacyjnych w tym wypadku ma charakter kwalifikowany. Trudności w ich usunięciu, szczególnie z punktu widzenia adresatów danej regulacji, okazały się rażąco nadmierne, czego nie można usprawiedliwić złożonością normowanej materii. Skutki tych rozbieżności mają istotne znaczenie dla prawnie chronionych interesów adresatów, wystąpiły w istotnym nasileniu oraz wynikają z niepewności co do sposobu interpretowania kwestionowanych przepisów przez sądy. Trybunał Konstytucyjny podzielił także zgodne stanowisko uczestników postępowania, że art. 21a w/w ustawy odsyłając do zasad ogólnych przewidzianych w kodeksie pracy, tj. art. 77⁽⁵⁾ § 3-5 k.p. nie uwzględnia specyfiki wykonywania zawodu kierowcy w transporcie międzynarodowym. Warunki

i specyfika podróży służbowej pracowników administracji, co podkreślili uczestnicy postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym są nieporównywalne z warunkami

i specyfiką przebywania w podróży kierowcy w transporcie, zwłaszcza międzynarodowym, która stanowi istotę tego zawodu. Regulacje zawarte w art. 77⁽⁵⁾ § 3-5 k.p. w założeniu dotyczą incydentalnych podróży służbowych realizowanych przez pracowników. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego uregulowanie należności na pokrycie kosztów związanych

z wykonywaniem przez kierowców podróży służbowej wymaga stworzenia odrębnych przepisów dla tej grupy pracowników uwzględniającej specyfikę ich pracy. Dotychczasowe rozwiązania szczególne, które w intencjach projektodawcy nowelizacji z 2010 r. miały tę specyfikę uwzględniać, należy uznać za pozorne, ponieważ sposób ukształtowania należności dla kierowców wynika w dalszym ciągu z ogólnych przepisów kodeksowych. Konstrukcja normatywna przyjęta w zakwestionowanych przepisach doprowadziła do nieprzewidywalności skutków prawnych działań podjętych na ich podstawie przez ich adresatów, przez co naruszyła zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Pracodawcy w transporcie międzynarodowym kierując się bezpośrednio obowiązującym art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego ponosili nakłady finansowe dostosowując samochody ciężarowe, tak aby zapewniały one odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy lub kupując samochody fabrycznie dostosowane do takiego odpoczynku. Uznawali przy tym, że jest to zapewnienie przez nich bezpłatnego noclegu, o którym mowa w § 9 ust. 4 rozporządzenia MPiPS z 2002 r. i § 16 ust. 4 rozporządzenia MPiPS z 2013 r., które zwalnia ich z ponoszenia kosztów noclegu oraz ryczałtów za nocleg w przypadku braku rachunku hotelowego. W przedmiotowej sprawie Trybunał Konstytucyjny uznał, że z uwagi na treść art. 8 ust. 8 rozporządzenia numer 561/2006, oczekiwania pracodawców, że zapewnienie odpowiedniego miejsca do spania

w kabinie samochodowej zwolni ich z ponoszenia kosztów noclegu kierowców były usprawiedliwione. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego miał charakter zakresowy, czyli stwierdzający zgodność albo niezgodność z Konstytucją przepisu prawnego w określonym zakresie jego zastosowania. Za utrwaloną uznano linię orzecznictwa wskazującą, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdzające niezgodność aktu normatywnego lub jego części z Konstytucją, wchodzące w życie z dniem ogłoszenia, mają skutki retrospektywne, czyli działają wstecz. Od zasady skuteczności wyroku Trybunału Konstytucyjnego *ex tunc* istnieją co prawda wyjątki mające podstawę w przepisach Konstytucji, ale nie zachodzą one w okolicznościach sprawy. Stanowisko to zostało podtrzymane w orzecznictwie, że dany akt normatywny uznany za niekonstytucyjny musi być kwalifikowany jako mający moc obowiązującą do dnia ogłoszenia wyroku Trybunału,

to jednak nie powinien być zastosowany przez sąd w konkretnej sprawie ze względu na fakt wiążącego wszystkich adresatów uznania przez Trybunał Konstytucyjny, że pozostaje on

w sprzeczności z Konstytucją RP. Sprzeczność ta z reguły istnieje od samego początku, czyli od daty wydania danego aktu normatywnego, bądź wejścia w życie przepisu prawnego, których domniemanie konstytucyjności zostało przez Trybunał obalone.

Z niekwestionowanych ustaleń faktycznych Sądu I instancji wynikało, że powód nie otrzymał od pozwanej ryczałtów za noclegi odbywane w transporcie międzynarodowym. Kwestia ta nie została uregulowana w umowach o pracę czy regulaminie wynagradzania za okres sporny. Zatem zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego wydane rozporządzenia były niezgodne z Konstytucją RP w zakresie ustalania należności za nocleg odbywany przez kierowcę w transporcie międzynarodowym. Trybunał Konstytucyjny zalecił uregulowanie tej kwestii w sposób adekwatny do charakteru i specyfiki podróży służbowej kierowcy

w transporcie międzynarodowym. Do czasu wykonania tego zalecenia przez ustawodawcę odpadły zatem podstawy prawne do obciążania spółki kosztami noclegów powoda, w sytuacji kiedy nie przedstawił on rachunków hotelowych. Dodatkowo należy wskazać, że powód nie wykazał, że miejsce do spania w kabinie samochodu było nieodpowiednie w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie rady (EWG) nr 3820/85. Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 8 rozporządzenia, jeżeli kierowca dokona takiego wyboru, dzienne okresy odpoczynku

i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe,

o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju. Samochód, którym jeździł powód, miał odpowiednie miejsce do spania, posiadał klimatyzację oraz ogrzewanie postojowe. Powód nie wskazał, jakie konkretnie wymogi powinna według niego spełniać kabina samochodu, aby przesłanka zapewnienia odpowiedniego miejsca do spania była spełniona. Sąd Rejonowy miał także na uwadze,

że przez ponad rok pracy w spółce w charakterze kierowcy na trasach międzynarodowych powód nie zgłaszał żadnych roszczeń z tego tytułu, co świadczy o tym, że przystał na takie warunki zatrudnienia. Ponadto powód nie wykazał, aby poniósł jakiegokolwiek kosztu noclegu. Sąd I instancji wskazał, że podstawą dla oddalenia roszczenia powoda w niniejszej sprawie był wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., sygn. akt K 11/15, zgodnie z którym brak jest jakiegokolwiek regulacji, która pozwalałaby na stosowanie przepisów dotyczących należności za podróże służbowe do pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowców w transporcie międzynarodowym. Wobec tego brak jest podstawy prawnej dla żądania zasądzenia na rzecz powoda ryczałtów za nocleg. Mając na uwadze powyższe rozważania oraz treść powołanych wyżej przepisów, w tym również przepisów rozporządzenia (WE) nr 561/2006, Sąd Rejonowy uznał, że powód nie nabył prawa do zapłaty ryczałtów za noclegi. Z tych względów Sąd orzekł jak w punkcie 1.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Zgodnie

z obowiązującym w niniejszej sprawie na datę wniesienia pozwu § 6 pkt 5 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Sąd Rejonowy zasądził od powoda na rzecz pozwanej spółki kwotę 1800,00 złotych, o czym orzeczono w punkcie 2 wyroku (k. 824-840 a. s.).

Powód w dniu 15 czerwca 2018 r. wniósł apelację zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów:

- § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia

2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej

z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju w związku z art. 77⁵ § 1, 2 i 5 k.p.,

w związku z art. 2 ust. 7 i art. 4 ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 5 k.p. poprzez jego błędną wykładnię a w konsekwencji niezastosowanie polegające na przyjęciu,

że po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., sygn. akt K 11/15 brak jest materialnoprawnej podstawy roszczenia o ryczały za nocleg kierowcy w zagranicznej podróży służbowej, podczas gdy po wyroku do

kierowców w transporcie międzynarodowym nadal stosuje się reguły rozliczania podróży służbowej z kodeksu pracy i rozporządzenia wykonawczego, zaś prawa do uzyskania ryczałtu nie można wyłączyć wewnętrzną regulacją;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez całkowite pominięcie w uzasadnieniu wyroku zarówno wyrażenia przez Sąd I instancji oceny prawnej regulacji regulaminu wynagradzania, zgodnie z którą powodowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy nie przysługuje ryczałt za noclegi w podróży służbowej, jak i dokonania oceny toku rozumowania przedstawionego przez pełnomocnika powoda w załączniku do protokołu posiedzenia z dnia 2 lutego 2017 r., podczas gdy ma ona zasadnicze znaczenie dla wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie w całości powództwa oraz o zasądzenie od spółki na swoją rzecz kosztów procesu w instancji odwoławczej, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 846-849 a. s.).

Pozwana spółka w odpowiedzi na apelację z dnia 17 lipca 2018 r. wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 878-894 a. s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jako niezasadna podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności skarżący wystosował zarzuty naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, które okazały się być nieuzasadnione.

Zgodnie z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej

z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002 r., Nr 236, poz. 1991) zwanego dalej „rozporządzeniem”, (ust. 1) za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. (ust. 2) W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. (ust. 4) Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg.

Na podstawie art. 77⁵ § 1, 2 i 5 k.p., (§ 1) pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. (§ 2) Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Rozporządzenie powinno

w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży,

a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. (§ 5) W przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

W myśl art. 2 ust. 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1155) zwanej dalej „ustawą”, podróż służbowa to każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, lub wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego.

Jak stanowi art. 4 ustawy, w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy.

W świetle art. 5 k.p., jeżeli stosunek pracy określonej kategorii pracowników regulują przepisy szczególne, przepisy kodeksu stosuje się w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami.

Wbrew podniesionym zarzutom w uzasadnieniu apelacji, Sąd Okręgowy zważył, że w sposób prawidłowo uznano, iż do czasu adekwatnego uregulowania kwestii zagranicznych noclegów kierowców zgodnie ze wspomnianym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego odpadła materialnoprawna podstawa roszczenia, którego konstruował powód w toku postępowania sądowego. Nietrafnie wskazuje powód, jakoby Sąd I instancji wydał rozstrzygnięcie na podstawie błędnej wykładni w/w przepisów. Sąd II instancji zwraca uwagę, że Sąd Rejonowy przy uzasadnianiu wyroku nie zajmował się wykładnią przepisów przytoczonych w apelacji. Natomiast ich rzekome nieprawidłowe niezastosowanie również jest pozbawione podstaw prawnych. Sąd Rejonowy trafnie zinterpretował wydany wyrok przez Trybunał Konstytucyjny, na podstawie którego odpadła materialnoprawna podstawa roszczenia powoda. Apelujący pominął stwierdzenie Trybunału, który wskazał jednoznacznie, że potraktowanie w sposób identyczny podmiotów nierównych, a więc pracowników sektora administracji i kierowców w transporcie w szczególności międzynarodowych, takich jak powód, a z drugiej strony także ich pracodawców, należy uznać za wadliwe z punktu widzenia konstytucyjnej zasady równości oraz poszanowania negocyjnego systemu określenia poziomu wynagrodzeń i diet. Skarżący pominął również kwestie związane z art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców, zgodnie z którym kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalone na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy, które mają charakter kaskadowy. Trybunał wskazał również, że odesłanie art. 21a w/w ustawy do przepisów ogólnych kodeksu pracy jest nieadekwatne. Uchylenie tego przepisu wskazuje, że wolą ustawodawcy było odniesienie skutku w postaci braku podstaw do wypłacania na rzecz pracowników na stanowiskach zajmowanych przez skarżącego należności z tytułu podróży służbowych tylko na podstawie art. 77⁵ k.p. Ponadto uznano w sposób całkowicie jednoznaczny, że wydane na podstawie art. 77 k.p., na którego niezastosowanie powołuje się powód, przepisy wykonawcze nie mogą mieć zastosowania do kierowców międzynarodowych ze względu na sprzeczność przepisów. W ocenie Sądu Okręgowego trafnie Sąd I instancji przedstawił pojawiające się orzecznictwo Sądu Najwyższego, które wskazuje, że nie należy stosować rozporządzeń wykonawczych wydanych z upoważnienia art. 77⁵ k.p. Dlatego też Sąd II instancji ograniczając się do tego stwierdzenia nie widzi podstaw do powielania cytatów, które płynęły z uzasadnienia Sądu Rejonowego. Natomiast poruszone przez powoda w apelacji fragmenty uzasadnień są nieadekwatne w kontekście materialno-prawnej przesłanki żądania.

Nie zważając jednak na powyższe, Sąd Okręgowy zważył, że nawet w przypadku uznania, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ma zastosowania do niniejszej sprawy,

to powód nie wykazał zasadności swojego roszczenia. Zgodnie z art. 77⁵ § 3 k.p. warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Na podstawie art. 77⁵ § 4 k.p. postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej, niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. W ocenie Sądu II instancji powód był zapoznany z regulaminem wynagrodzenia panującym u pozwanej oraz wyraził zgodę na jego zastosowanie, ponieważ złożył swój podpis na dokumencie wskazującym wszystkie obowiązujące wówczas zasady. Tak więc powód godził się na system wynagradzania pracownika a jego twierdzenia, jakoby nie był o tym poinformowany należało uznać za niewiarygodne. Na takie przyjęcie również ma wpływ apelacja, w której skarżący nie zarzucał wyrokowi naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a ustalony i oceniony stan faktyczny nie budził wątpliwości stron procesu. Dlatego należy uznać za wiarygodne, że pozwana wypłacała powodowi świadczenie w kwotach 38, 40 lub 42 euro za dobę. W regulaminie wynagradzania kierowcom nie przysługiwało odrębne świadczenie ryczałtowe za nocleg

w podróży służbowej. Ewentualne koszty noclegu pracowników pokrywać miała dieta. Natomiast w niniejszej sprawie powód nie wykazał, aby ponosił takie koszty. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powód nie udowodnił, aby opłacał jakiegokolwiek koszty związane z podróżami służbowymi. Ponadto powód sam przyznał, że diety wydawał na wyżywienie,

z których później zostawały mu środki pieniężne, których ostatecznie nie wykorzystywał. Powód również nie udowodnił zasadności swoich twierdzeń w zakresie, w jakim miejsce do spania w kabinie samochodu byłoby nieodpowiednie w rozumieniu rozporządzenia nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego, zmieniające rozporządzenie Rady nr 3821/15 i 2135/98 oraz uchylające rozporządzenie Rady nr 3820/85. Należy wskazać, że powód jeździł samochodem, który spełniał wszystkie ustawowe przepisy związane z możliwością nocowania w nim w trakcie odbywania podróży międzynarodowych. Co istotne, skarżący nawet nie wskazał, których z warunków ustawowych nie spełniał samochód, którym poruszał się po trasach. Wobec powyższego Sąd Okręgowy przyjął, że pozwany zapewnił powodowi wszystkie warunki dla odbywania noclegu w kabinie samochodu. W związku z tym skarżący nie był zobowiązany do nocowania w hotelach czy innych ośrodkach, które wiązałyby się z generowaniem kosztów.

Na marginesie rozważań prawnych Sąd Okręgowy zważył, że nie doszło do ziszczenia przesłanek, które wskazywałyby na zasadność uchylecia zaskarżonego wyroku. W niniejszej sprawie przepis art. 328 § 2 k.p.c., zgodnie z którym uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, nie został naruszony. Sąd I instancji nie pominął w uzasadnieniu wyroku oceny prawnej regulacji regulaminu wynagradzania. Należy wskazać, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowo pochylił się nad podnoszoną kwestią a zarówno całość ustalonego i ocenionego stanu faktycznego, jak i dokonane rozważania prawne podlegały kontroli instancyjnej. Zatem Sąd Okręgowy nie widzi podstaw do możliwości uchylecia wyroku, który został wydany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 385 k.p.c.,
jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w punkcie 2 wyroku. Sąd Okręgowy zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1350,00 złotych na podstawie § 2 pkt 5 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800) obowiązującego w dniu wniesienia apelacji przez powoda.

SSO Dorota Michalska SSO Zbigniew Szczuka SSO Monika Roslan – Karasińska

Zarządzenie: (...)

(...)